

Vergaderjaar 2012–2013

29 237

Afrika-beleid

Nr. 158

**BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 augustus 2013

Met verwijzing naar de toezegging die ik op 24 april van dit jaar tijdens het AO Grote Merenregio heb gedaan (Kamerstuk 29 237, nr. 150) om uw Kamer schriftelijk te informeren over de nog in ontwikkeling zijnde bilaterale programma's voor het maatschappelijk middenveld in Rwanda bericht ik u het volgende.

De Nederlandse ambassade heeft vier nieuwe activiteiten geïdentificeerd en geïnitieerd die elk een bijdrage leveren aan versterking van het maatschappelijk middenveld en het stabiliseren van de samenleving. De programma's richten zich op media hervorming, genocide preventie, etnische verzoening en trauma verwerking. Ze zijn daarmee een aanvulling op reeds lopende activiteiten op het gebied van landrechten en rechtsbijstand.

De programma's komen in plaats van de sectorale begrotingssteun voor Justitie die is opgeschort in december 2012 naar aanleiding van de betrokkenheid van Rwanda bij de onrust in het oosten van de DRC. Justitie is de sector waarin Nederland het meest bereikt ten behoeve van de verbetering van de mensenrechtensituatie in Rwanda. Nederland vindt het belangrijk om bij te blijven dragen aan een stabiele en rechtvaardige samenleving. Met het amendement, Kamerstuk 33 400 V, nr. 90, van het lid Mulder c.s. is € 2,5 miljoen vrijgemaakt voor het maatschappelijk middenveld in Rwanda om een bijdrage te leveren aan de Rwandese samenleving¹.

Media hervorming

In het voorjaar van 2013 nam het parlement van Rwanda vier nieuwe, progressieve mediawetten aan waardoor media meer ruimte en verant-

¹ Bij de begrotingsbehandeling van het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor het jaar 2013, 20 december 2012, Handelingen II 2012/13, nr. 38, item 65, blz. 185–186.

woordelijkheden krijgen en de vrijheid van meningsuiting minder restrictief wordt. In samenwerking met het *Institute for War and Peace Reporting* is een ambitieus media hervormingsproject opgezet dat als doel heeft de nieuwe wetten te verankeren in de samenleving en deze een invulling te geven in de praktijk. Op deze manier worden de hervormingen onomkeerbaar en wordt de basis gelegd voor vrije media in Rwanda. Er wordt geïnvesteerd in een creatieve omgeving waarin programmamakers, technici en journalisten samen kunnen komen om *content* te creëren voor de nieuwe publieke omroep. Capaciteitsversterking staat centraal; expertise uit de regio en uit Nederland spelen daarbij een belangrijke rol. Rwandese organisaties krijgen training om de media in te zetten voor hun eigen boodschap. Het centrale thema is dat media niet alleen vermaak of verstrooiing bieden, maar ook een belangrijk instrument kunnen zijn voor de bevolking om hun economische en sociale situatie te verbeteren. Het project heeft al veel aandacht getrokken van andere donoren, enkelen van hen hebben inmiddels besloten het Nederlandse voorbeeld te volgen en dit project ook financieel te steunen.

Genocide preventie

Het Gisozi Genocide Memorial in Kigali vervult een belangrijke rol in Rwanda op het gebied van verzoening tussen slachtoffers en daders van de genocide. Tevens waarschuwt het een nieuwe generatie Rwandezers voor de gevaren van etnische haat. Samen met Zweden en het Verenigd Koninkrijk steunt Nederland de uitbreiding van dit genocide preventie centrum tot een voorlichtings- en onderzoeksinstituut waar schoolkinderen, academici en het brede publiek kunnen leren van het verleden en waar lessen getrokken worden voor de toekomst. De uitvoerende organisatie is Aegis Trust Rwanda. In samenwerking met het NIOD wordt een archief aangelegd waarin de miljoenen handgeschreven pagina's met verslagen van zittingen van de lokale genocide tribunalen («Gacaca») voor het nageslacht bewaard blijven. Dit toegankelijke archief verbetert tevens de mogelijkheden tot vervolging van de daders van de genocide van 1994.

Etnische verzoening

De Rwandese filmmaker Eric Kabera maakt met Nederlandse steun een documentaire waarin de Rwandese identiteit centraal staat. Aan de hand van de levens van leden van het Nationaal Rwandees Ballet wordt een sprekend voorbeeld gegeven van een nationale traditie die de drie etnische groepen van Rwanda met elkaar delen en die etnische verschillen overstijgt. De documentaire is gereed voor de twintigste herdenking van de genocide in juni 2014. De film zal getoond worden in alle provincies van Rwanda en zal tevens op Rwandese universiteiten worden getoond, met een debat na elke voorstelling.

Trauma verwerking

De Gacaca tribunalen hebben reeds een grote bijdrage geleverd aan waarheidsvinding, schuldbekentenis en vergiffenis en hebben zo bijgedragen aan verzoening in Rwanda. Nu de Gacaca processen zijn afgelopen is het tijd voor een volgende stap, namelijk het adresseren van de psychische wonden die de genocide heeft geslagen bij zowel slachtoffers als daders. Het project betreft een vorm van groepstherapie die moet bijdragen aan meer sociale cohesie, verzoening en geestelijke nazorg. De methodologie is ontwikkeld door de Universiteit van Tilburg, die ook bij de uitvoering betrokken zal zijn. De uitvoerders van het project zijn Rwandese ngo's in samenwerking met kerkelijke instellingen.

De Nederlandse bijdrage aan het maatschappelijke middenveld in Rwanda is met bovenstaande activiteiten in totaal € 2.945.000,- in 2013. Hiermee is invulling gegeven aan amendement 90 van het lid Mulder c.s. bij de behandeling van de begroting Ministerie van Buitenlandse Zaken voor het jaar 2013.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.M.J. Ploumen